

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده مدیریت - گروه مدیریت اجرایی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: بازاریابی و صادرات

عنوان:

بررسی نقش حاکمیت شرکتی و شناسایی عوامل موثر

بر اثربخشی هیئت مدیره

(مطالعه موردی در شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی (شستا))

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر حسن الماسی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر احمد رضا کسرائی

پژوهشگر: رضا نعمتی

تابستان ۱۳۹۲

تقدیم به :

به پاس نیکی ها و پاکی های بهارانه اشان این برگ سبز در آخر تقدیم

به اولین معلمان و فرشتگان زندگیم :

مادر عزیز و فداکارم :

که نیمی از وجودش، ایثار و گذشت کامل است

و نیمی دیگر عشق و محبت.

همسر عزیز و فداکارم :

که دل دریائیش آموزگار چگونه زیستنم بود.

چشمهای پر امیدش معنابخش هستی ام.

تشکر و قدردانی :

تردیدی نیست که علم و دانش در رقم زدن سرنوشت ملتها نقشی موثر و کارساز یافته و به عنوان کارآمدترین ساز و کار قدرت در مناسبات ملل و جغرافیای جهانی تاثیر عمده ای دارد. در قرنی که تعاون و همکاری شرط بقای اجتماع انسانهاست، بدون توکل به خداوند متعال و یاری دیگران نمی توان انتظار موفقیت قابل توجهی را داشت. تهیه این رساله که تقدیم همه پژوهشگران عرصه علم و دانش می گردد از این امر مستثنی نبوده و در تکمیل آن از راهنماییها و مساعدتهای ارزشمند اساتیدی چند بهره گرفته شده است که جا دارد در اینجا از باب من لم یشکر المخلوق لم یشکر خالق از تلاشهای استاد بزرگوار و ارجمند جناب آقای دکتر الماسی که با راهنماییهای خود در هدایت گام به گام و تکمیل این پژوهش از هیچ کوششی دریغ ننموده اند، تشکر و قدردانی می نمایم.

یکی از بزرگترین افتخارات زندگی من شاگردی در محضر استاد عزیز بزرگوار، جناب آقای دکتر کسرای بوده است که غیر از مباحث علمی، ادب، تواضع، خوشرویی و صبوری را نیز از ایشان فرا گرفتم. از ایشان بخاطر تقبل زحمت مشاوره این پایان نامه بسیار سپاسگزارم. و در پایان نیز توفیق روزافزون کلیه دوستان و عزیزانی که به نحوی اینجانب را در این پژوهش یاری رسانده و مشوق بوده اند را از درگاه خداوند متعال مسئلت می نمایم.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب رضانعمتی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۹۰۰۷۴۸۱۷۱

در رشته مدیریت اجرایی - گرایش بازاریابی و صادرات که در تاریخ

از پایان نامه خود تحت عنوان : بررسی نقش حاکمیت شرکتی و شناسایی عوامل موثر بر اثربخشی

هیئت مدیره (مطالعه موردی شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی)

با کسب نمره و درجه دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی :

تاریخ و امضاء

بسمه تعالی

در تاریخ :

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای/خانم رضانعمتی از پایان نامه خود دفاع نموده و با
نمره بحرّوف و با درجه مورد تصویب قرار گرفت .

امضاء استاد راهنما :

هیئت مدیره اثربخش بعنوان قلب حاکمیت بدون هدر دادن منابع می تواند اهدافش را برآورده سازد. سازمان بین المللی تامین اجتماعی در چارچوب هدایتی خود برای پایداری سازمان های تامین اجتماعی، توجه به موضوع سرمایه گذاری را برای تمام سازمان های زیرمجموعه امری ضروری می داند تا این سازمان ها در گذر زمان بتوانند ارزش دارایی ها و منابع خود را حفظ و صیانت نمایند. امروز پس از ۲/۵ دهه از فعالیت شستا، ۲۵٪ از جمعیت شاغل کشور در ۲۰۰ شرکت و مجموعه صنعتی در ذیل ۸ مجموعه بزرگ سرمایه گذاری قرار دارند که در سال ۹۲ یک دهم ارزش بازار بورس را در اختیار داشته اند.

در تجزیه و تحلیل توزیع متغیرها با استفاده از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف تک نمونه ای و مقایسه تابع توزیعی، اکثر متغیرها دارای توزیع نرمال نبوده و به همین دلیل برای آزمون فرضیه ها از تجزیه و تحلیل حداقل مربعات جزئی استفاده شده است. برای ارزیابی مدل ساختاری از مدل تحلیل مسیر استفاده شده که با مشخص شدن مقدار شاخص نیکویی برازش که ۰/۶۱ محاسبه گردید، مدل ساختاری از قدرت کافی برای بررسی فرضیات تحقیق در دو حوزه عوامل داخلی و خارجی برخوردار بوده و نتایج آن براساس مدل اینگلی و وندر والت در بین حدود ۲۰۰ نفر از اعضای جامعه آماری صد درصد قابل اتکا می باشد. با بررسی فرضیات مدل در نهایت ۹۵ درصد از تغییرات متغیر اثربخشی هیئت مدیره توسط متغیرهای ویژگی های فردی هیئت مدیره، موقعیت اعضای هیئت مدیره، تعامل بین اعضای هیئت مدیره و پیچیدگی صنعت تبیین می شود.

براساس نتایج بدست آمده و در نظر گرفتن شرایط کشور ایران، عوامل سیاسی به عنوان یک عامل ناپایدار در حوزه عوامل خارجی می تواند در مدل بهبودیافته اثربخشی مدنظر قرار گیرد. عوامل داخلی برای اثربخشی بسیار مهم تر از عوامل خارجی می باشد و در مدل بهبودیافته اثربخشی هیئت مدیره معیارهای انتخاب اعضاء و توزیع قدرت در تمرکز حق رای نیز می تواند لحاظ گردد و شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی جهت افزایش اثربخشی هیئت مدیره مدل بهبود یافته را مدنظر قرار دهد.

کلید واژه : حاکمیت شرکتی، اثربخشی، هیئت مدیره

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه مناسب است تاریخ و امضاء :
 مناسب نیست

فصل اول : کلیات طرح

۰-۱	مقدمه.....	۱
۱-۱	بیان مسئله	۳
۲-۱	هدفهای تحقیق	۵
۱-۲-۱	دسته بندی تحقیقات براساس هدف	۵
۲-۲-۱	هدف کاربردی	۶
۳-۱	اهمیت موضوع تحقیق و انگیزش انتخاب آن.....	۷
۴-۱	سوالات و فرضیه های تحقیق	۸
۱-۴-۱	سوالات تحقیق	۸
۲-۴-۱	فرضیه های تحقیق	۸
۵-۱	مدل تحقیق	۹
۶-۱	تعاریف عملیاتی متغیرها و واژه های کلیدی	۱۰
۷-۱	روش تحقیق	۱۲
۱-۷-۱	دسته بندی تحقیقات از نظر نحوه انجام پژوهش.....	۱۲
۲-۷-۱	دسته بندی تحقیقات برحسب نحوه گردآوری داده ها	۱۲
۸-۱	قلمرو تحقیق	۱۴
۹-۱	جامعه و حجم نمونه	۱۴
۱۰-۱	محدودیت ها و مشکلات تحقیق	۱۵
۱۱-۱	ساختار کلی تحقیق	۱۶

فصل دوم : مطالعات نظری

۰-۲	مقدمه	۱۷
۱-۲	دوره های تحول شستا.....	۲۲
۲-۲	مطالعات نظری.....	۲۳
۱-۲-۲	حاکمیت شرکتی.....	۲۳
۲-۲-۲	دلایل اهمیت حاکمیت شرکتی	۲۹
۳-۲-۲	انواع نظامهای حاکمیت شرکتی	۳۱
۱-۳-۲-۲	نظام حاکمیت شرکتی درون سازمانی	۳۱
۲-۳-۲-۲	نظام حاکمیت شرکتی برون سازمانی	۳۲
۴-۲-۲	ابزارها (مکانیزم های) حاکمیت شرکتی	۳۲

عنوان	صفحه
۱-۲-۲-۴ مکانیزم های درون سازمانی (محاطی)	۳۲
۲-۲-۲-۴ مکانیزم های برون سازمانی (محیطی)	۳۳
۵-۲-۲ حاکمیت شرکتی در ایران	۳۴
۶-۲-۲ حاکمیت شرکتی در سازمان های مادر تخصصی	۳۵
۷-۲-۲ نقش حاکمیت شرکتی و وظایف هیئت مدیره	۳۶
۸-۲-۲ روند تغییرات نقش هیئت مدیره	۳۹
۹-۲-۲ حاکمیت شرکتی و عملکرد هیئت مدیره	۴۲
۱۰-۲-۲ اثربخشی هیئت مدیره	۴۴
۱۱-۲-۲ مدل های اثربخشی	۴۵
۱۲-۲-۲ تلاش ها و ابتکارات جهانی برای استاندارد سازی حاکمیت شرکتی	۴۶
۳-۲ پیشینه تحقیق	۴۷

فصل سوم : روش شناسائی تحقیق (متدولوژی)

۰-۳ مقدمه	۵۷
۱-۳ روش تحقیق	۵۸
۲-۳ جامعه آماری	۵۹
۳-۳ حجم نمونه و روش اندازه گیری	۶۰
۴-۳ ابزار جمع آوری اطلاعات	۶۱
۱-۴-۳ نحوه طراحی پرسشنامه	۶۲
۲-۴-۳ روایی (اعتبار) پرسشنامه	۶۳
۳-۴-۳ پایایی (قابلیت اعتماد) پرسشنامه	۶۵

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل یافته های تحقیق

۰-۴ مقدمه	۶۷
۰-۴ آمار توصیفی	۶۸
۱-۱-۴ ویژگی های جمعیت شناختی	۶۸
۱-۱-۴-۱ متغیر سمت در هیئت مدیره	۶۸
۲-۱-۴-۱ متغیر شغل	۶۹
۳-۱-۴-۱ متغیر سابقه عضویت در هیئت مدیره	۷۰
۴-۱-۴-۱ متغیر سابقه کار	۷۱
۵-۱-۴-۱ متغیر تحصیلات	۷۲
۶-۱-۴-۱ متغیر رشته تحصیلی	۷۳

۷۴	۲-۱-۴ آماره های توصیفی متغیرهای تحقیق
۷۷	۳-۱-۴ بررسی وضعیت توزیع متغیرها
۷۸	۱-۴ آمار استنباطی:
۷۹	۱-۲-۴ تحلیل عاملی تاییدی
۸۳	۲-۲-۴ مدل تحلیل مسیر
۸۵	۳-۲-۴ آزمون برازش مدل
۸۷	۲-۴ بررسی فرضیات تحقیق

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات

۹۱	۰-۵ مقدمه
۹۲	۰-۵ نتیجه گیری
۹۳	۱-۱-۵ تحلیل نتایج عوامل خارجی
۹۴	۲-۱-۵ تحلیل نتایج عوامل داخلی
۹۶	۱-۵ پیشنهادات
۹۶	۱-۲-۵ پیشنهادات حاصل تحقیق
۹۸	۲-۲-۵ پیشنهادات برای محققین بعدی
۱۰۰	۳-۵ محدودیت ها و مشکلات تحقیق

فهرست منابع و ضمایم

۱۰۱	منابع فارسی
۱۰۲	منابع انگلیسی
۱۰۳	پیوست الف - پرسشنامه
۱۰۸	پیوست ب - جامعه آماری
۱۳۲	پیوست ج - جداول آماری

فهرست جدول ها

عنوان	صفحه
۱-۱ جدول وظایف هیئت مدیره	۵۳
۱-۳ جدول طیف گویه های پرسشنامه	۶۲
۲-۳ جدول ضریب آلفای کرونباخ متغیرها	۶۶
۱-۲ جدول توزیع فراوانی مربوط به سمت در هیئت مدیره	۶۹
۲-۲ جدول توزیع فراوانی مربوط به شغل پاسخ دهندگان	۷۰
۳-۲ جدول توزیع فراوانی مربوط به سابقه عضویت در هیئت مدیره	۷۱
۴-۲ جدول توزیع فراوانی مربوط به سابقه کار	۷۲
۵-۲ جدول توزیع فراوانی مربوط به تحصیلات	۷۳
۶-۲ جدول توزیع فراوانی مربوط به رشته تحصیلی	۷۴
۷-۲ جدول سوالات مربوط به هر یک از متغیرهای تحقیق	۷۴
۸-۲ جدول آماره های توصیفی متغیرهای تحقیق	۷۵
۹-۲ جدول توافقی بین متغیرهای تحقیق و متغیرهای دموگرافیک	۷۶
۱۰-۴ جدول سطوح معنی داری آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای متغیرهای تحقیق	۷۷
۱۱-۴ ضریب آلفای کرونباخ متغیرها	۷۹
۱۲-۴ جدول بار مولفه ها برای سنجش مدل در ارتباط با متغیر پیچیدگی صنعت	۸۰
۱۳-۴ جدول بار مولفه ها برای سنجش مدل در ارتباط با متغیر عادات و رسوم صنعت	۸۰
۱۴-۴ جدول بار مولفه ها برای سنجش مدل در ارتباط با متغیر قانونگذاری	۸۰
۱۵-۴ جدول بار مولفه ها برای سنجش مدل در ارتباط با متغیر شرایط اقتصادی	۸۱
۱۶-۴ جدول بار مولفه ها برای سنجش مدل در ارتباط با متغیر ویژگی های فردی هیئت مدیره	۸۱
۱۷-۴ جدول بار مولفه ها برای سنجش مدل در ارتباط با متغیر موقعیت فردی هیئت مدیره	۸۱
۱۸-۴ جدول بار مولفه ها برای سنجش مدل در ارتباط با متغیر تعامل بین اعضای هیئت مدیره	۸۲
۱۹-۴ جدول بار مولفه ها برای سنجش مدل در ارتباط با متغیر تمرکز بر حق رای	۸۲
۲۰-۴ جدول بار مولفه ها برای سنجش مدل در ارتباط با متغیر اثربخشی هیئت مدیره	۸۲
۲۱-۴ جدول مقدار شاخص نیکویی برازش	۸۵
۲۲-۴ جدول نتایج تجزیه و تحلیل حداقل مربعات جزئی	۸۶
۱-۵ نتایج آزمون فرضیات	۹۷

فهرست نمودارها

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۶۸	۱-۱ نمودار فراوانی مربوط به سمت در هیئت مدیره
۶۹	۲-۱ نمودار فراوانی مربوط به شغل پاسخ دهندگان
۷۰	۱-۲ نمودار فراوانی مربوط به سابقه عضویت در هیئت مدیره
۷۱	۲-۲ نمودار فراوانی مربوط به سابقه کار
۷۲	۳-۲ نمودار فراوانی مربوط به تحصیلات
۷۳	۴-۲ نمودار فراوانی مربوط به رشته تحصیلی
۸۳	۵-۲ نمودار مدل ساختاری در حالت معناداری
۸۴	۶-۲ نمودار مدل ساختاری در حالت استاندارد

فهرست شکل ها

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۹	۱-۱ شکل مدل اثربخشی هیئت مدیره
۳۹	۱-۲ شکل حاکمیت به عنوان رابط بین مدیریت و مالکان
۴۳	۲-۲ شکل عملکرد شرکت و هیئت مدیره شرکت
۵۴	۱-۳ شکل مدل ویژگی ها و وظایف هیات مدیره و عملکرد شرکت
۹۵	۱-۵ شکل مدل مفهومی بهبود یافته هیئت مدیره اثربخش

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۰- مقدمه

اغلب گفته می شود که ما از شکستها و اشتباهاتمان درس می گیریم ، اگر درسی که می گیریم فقط این باشد که آن اشتباه را تکرار نکنیم در واقع « درس » مهمی نگرفته ایم ، بلکه رویکرد صحیح این است که با تجزیه و تحلیل اشتباهات و شکستها، استانداردهای جدیدی تعیین کنیم که ما را به سوی مسیر با اشتباهات بسیار اندک رهنمون سازد. باید در نظر داشت تنها محصولات و عوامل تولید نیستند که دارای استاندارد هستند، بلکه در دنیای امروز هیئت های مدیره هم باید دارای استاندارد باشند لذا بکارگیری یک استاندارد جدید در هزاره نو برای هیئت مدیره ضرورت دارد. باید تلاش ها در جهتی باشد که تا حد ممکن این استانداردها را بومی سازیم تا برای هیئت مدیره شرکتها در داخل کشور قابل کاربرد و اجرایی باشد، همچنین ممکن است این استانداردها قدری مشکل و دست نیافتنی باشد. اما باید با یک برنامه ریزی صحیح و اصولی سعی کنیم به این استانداردها برسیم.

از این رو، برای رهبران شرکت بسیار حیاتی است تا نسبت به استانداردهای عبارت « حاکمیت شرکتی » در سرتاسر جهان آگاه باشند و یکی از آنها که بالاترین درجه شایستگی در داخل و خارج محیط سازمان را دارا می باشد، انتخاب نمایند. [۸]

در یک نگاه ساده به عملکرد یک سازمان (یک واحد صنعتی و یا در مقیاس بزرگتر یک مجموعه صنعتی و یک شرکت) ممکن است نقش هیئت مدیره چندان چشمگیر به نظر نرسد، اما به صراحت باید گفت که موفقیت و یا عدم موفقیت هر سازمان و یا شرکتی در بلندمدت به قدرت و نحوه عملکرد هیئت مدیره آن بستگی دارد.

تجزیه و تحلیل های متعددی که به ویژه در چند سال اخیر بر روی عملکرد شرکتها و سازمانهای موفق و ناموفق جهان انجام گرفته است، باعث پدید آمدن پارادایم جدیدی در هزاره نوین شده است، "هیئت مدیره" بزرگترین چالش و تهدید برای بقای سازمان تحت رهبری شان هستند.

کشور ایران در زمره کشورهای درحال توسعه می باشد و برنامه های بلندمدت و کوتاه مدت در اکثر بخشهای اقتصادی به منظور حداکثرسازی سرمایه گذاری ، تحقق رشد اقتصادی و حرکت در جهت بی نیازی کشور تمرکز دارد.

بنابراین هدف نهایی در راستای سند چشم انداز، ایجاد تولید ملی بر پایه فرصتهای ایجاد شده برای نیروی کار جوان و تحصیل کرده بوده، که با اجرای کامل این موضوع ثروت ملی ایجاد و حماسه اقتصادی تحقق می یابد.

۱-۱- بیان مساله

جهان در ده سال گذشته شاهد تغییر شکل مهمی در نقش بخش خصوصی، توسعه اقتصادی و ایجاد اشتغال بوده است. به تدریج کشورهای بیشتری از نگرش بازار محور در سیاست های اقتصادی پیروی کرده اند و آگاهی درباره بنگاههای خصوصی در زمینه رفاه افراد افزایش یافته است. همزمان با اتکای روزافزون اقتصاد به بخش خصوصی در سراسر جهان، مبحث حاکمیت شرکتی^۱ نیز بیش از پیش اهمیت یافته است.

حاکمیت شرکتی تعریف شده ای در کسب و کار سرمایه گذاری و در ارتباط با اعضای هیئت مدیره شرکتها در شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی^۲ تعریف نگردیده است. پیشتر عبارتهای حاکمیت شرکتی که توسط محققان دیگر مطالعه شده در حوزه مسایل مالی و اغلب بطور کلی بوده و به عنوان راهنمای عمومی برای مدیران و کارآفرینان فرمول بندی شده است.

در این تحقیق، حاکمیت شرکتی که در واقع مجموعه ای از فرآیندها، عادات، سیاستها، قوانین و دستورالعمل های تاثیر گذار بر سازمان می باشد، در ابعاد حقوقی، اقتصادی و مدیریتی بررسی می گردد. بنابراین از زمانیکه بهره وری بعنوان بخشی از نحوه اداره کردن سازمان، سهم مستقیمی در عملکرد و موفقیت کسب و کار ایفا نموده است، مدیریت بوسیله مجموعه ای از مدیران موثر و شایسته که فرصتهای بزرگ را در کسب و کار با حداقل کردن ریسک و دستیابی بهتر به اهداف میسر می سازند، اهمیت بیشتری پیدا کرده است.

در کسب و کار سرمایه گذاری ایران، دستیابی به جایگاه بهتر رقابتی و درک ضروریات برای بهبود حاکمیت شرکتی در وضعیت فعلی سازمان و برنامه ریزی از طریق فراهم کردن یک الگوی مشخص که اثربخشی بین ریاست و مدیران سطح سازمانی را به منظور تحقق سود در بخشهای مختلف اقتصادی را شامل گردد، ضروری است.

مدیریت سازمان اغلب شامل ارتباطات بین تعداد زیادی از سهامداران درگیر و اهدافی است که باید سنجش و کنترل گردد. بنابراین بررسی نقش حاکمیت شرکتی بر روی اثربخشی هیئت مدیره و در نهایت سودآوری شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی به عنوان بزرگترین شرکت تجاری ایران مهمترین

۱- Corporate Governance

۲- Social Security Investment Company

شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی به اختصار «شستا» نامیده می شود.

چالش مطرح در تقویت اقتصاد ملی می باشد. از اینرو اثربخشی هیئت مدیره به عنوان ابزاری تعریف می گردد که برای توسعه اقتصادی- اجتماعی دارای نقش پررنگی است.

زمانیکه حاکمیت شرکتی به کسب و کار ترجمه گردد، معمولاً در بعد داخلی و نحوه اداره کردن سازمان به هیات مدیره باز می گردد. هیئت مدیره نقش مهمی در بنا نهادن و شکل گیری تشکیلات در میان نگاه دارندگان سرمایه برعهده دارد.

هیئت مدیره به عنوان نوک پیکان برنامه ریزی استراتژیک، اجرا و کنترل بدنه افرادی که اغلب به عنوان فعالیتهای شرکت یا سازمان شناخته می شوند را تحت نظارت دارند. چنین نامگذاری کنترل نهاده اغلب نامهای متفاوتی دارد نظیر هیئت امناء، هیئت حاکم، هیئت مدیران یا هیئت اجرایی، نقطه مرکزی در اینجا کارایی ۱ و اثربخشی ۲ سیستم اداره کردن است که بطور مستقیم سهمی در موفقیت کلی کسب و کار دارد. [۲]

از این رو شرکتهایی که به عنوان رهبر صنعت دانا، کارآفرین و ریسک پذیر شناخته می شوند، اغلب نیازمند شکلی از هیئت مدیره موثر برای اداره کردن شرکت هایشان می باشند.

بنابراین سوال اصلی تحقیق بدین صورت بیان می گردد که :

چه عواملی (داخلی و خارجی) باعث تاثیرگذاری بر نقش حاکمیت شرکتی و در نتیجه افزایش اثربخشی هیئت مدیره شرکت ها می گردد؟

۱- Efficiency

۲- Effectiveness

۲-۱- هدفهای تحقیق

۱-۲-۱- دسته بندی تحقیقات براساس هدف

تحقیقات علمی براساس هدف به سه دسته تقسیم می گردند: بنیادی، کاربردی و توسعه ای. **تحقیق بنیادی** ۱: هدف از این تحقیقات آزمون نظریه ها، تبیین روابط بین پدیده ها و افزودن به مجموعه دانش موجود در یک زمینه خاص است. تحقیقات بنیادی نظریه را بررسی کرده آنها را تایید می کند.

تحقیق کاربردی ۲: هدف تحقیقات کاربردی توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است. به عبارت دیگر تحقیقات کاربردی به سمت کاربرد عملی دانش هدایت می شوند.

تحقیق توسعه ای ۳: فرآیندی است که به منظور تدوین و تشخیص مناسب بودن یک فرآورده آموزش طرح ها، روش ها و برنامه های درسی انجام می شود.

الف) بررسی ها نشان می دهند که هر کشور سیستم حاکمیت شرکتی منحصر به خود را دارد و به اندازه کشورهای دنیا، سیستم حاکمیت شرکتی وجود دارد. اساسی ترین و مهمترین مکانیزم حاکمیت شرکتی، هیئت مدیره است. (Morck & Randall, ۲۰۰۴)

آنچه در مبحث هیات مدیره در مرکز توجه بوده است ویژگیهای آن است که ترکیب، خصوصیات، ساختار و فرآیند را در بردارد. (Pearce Johna & Etal, ۱۹۸۹)

لذا هدف اصلی تحقیق، ضرورت ارائه راهکار یک سیستم حاکمیت شرکتی کارا و افزایش ارزش برای کشور ایران در قالب یک الزام سیاسی و اقتصادی که قصد اجرای برنامه های خصوصی سازی را دارد می باشد.

ب) نگرانیهای سهامداران بابت پرداخت ها و افت ارزش سهام به مرور موجب بالارفتن تقاضا برای اصلاحاتی در حاکمیت شرکتی و به گونه خاص در عملکرد هیئت مدیره شرکتها گردید. در سال ۱۹۸۳ موضوع جدایی مالکیت از نظارت توسط یوجین فاما (Eugene Fama) و مایکل جنسن (Micheal Jenson) مطرح و پایه گذار نظریه کارگزاری (Agency Theory) بود که به حاکمیت شرکتی به دید یک سری قرارداد می نگریست. در اواخر دهه نود و اوایل هزاره جدید جهان شاهد بحران ها و رسوایی دو کمپانی غول آسای Enron و Worldcom و شرکت های

کوچکتری مانند Tyco و Crossing Global بود که توجه و تمایل سهامداران و دولت ها را به برقراری با صلابت حاکمیت شرکتی فزونی بخشید تا از این طریق روند ارزش سهام حفظ گردد. بنابراین هدف فرعی تحقیق، بررسی این موضوع است که وجود حاکمیت شرکتی مطلوب از آسیب پذیری بازارهای در حال توسعه از جمله بازار ایران در مقابل بحرانهای مالی می کاهد و همچنین با برقراری عناصری از حاکمیت شرکتی در ساختار اقتصادی کشور می توان ابزاری برای کشف و مبارزه با برخی مفاسد اقتصادی را فراهم آورد.

ج) دیگر آنچه هیئت مدیره نمونه و موثر را متمایز می سازد عوامل ساختاری نیست بلکه سیستم های اجتماعی قوی و کارآمد کاری است ، بنابراین برای ایجاد چنین هیئت مدیره قوی و پویا باید علاوه بر فراهم کردن محیطی مبتنی بر صمیمیت ، اعتماد و تقویت فرهنگ، بحث آزاد در جهت عملکرد صحیح هیئت مدیره و کسب اطمینان از پاسخگویی فردی و گروهی آنها تلاش زیادی صورت گیرد. (Nadler، ۲۰۰۵)

لذا هدف فرعی دیگر، ازدیدگاه شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی بدین صورت است تا با بکارگیری نتایج تحقیق بتواند موجبات ارتقاء عملکرد مجموعه مدیریتی خود را فراهم نماید. د) نحوه اداره کردن ضعیف شرکت ، مانع از جریان یافتن سالم سرمایه گذاری و به تبع آن افزایش ریسک سرمایه گذاری را به دنبال دارد. ((۲۰۰۵)، کانگ و زردکوهی، (۲۰۰۷)، Blake & Fana) بنابراین هدف فرعی دیگر از منظر اجتماعی، این است که شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی بتواند با تقویت نحوه اداره کردن زیرمجموعه خود، ریسک سرمایه گذاری فعالیتهای خود را حداقل نماید.

۱-۲-۲- هدف کاربردی

تحقیق حاضر از نظر هدف و از این جهت که در حل یک مشکل می باشد و از نتایج آن می توان بطور عملی استفاده کرد، از نوع کاربردی محسوب می شود و هدف نهایی و کاربردی آن درک و فهمیدن ارتباط بین کیفیت هیئت مدیره در اثربخشی حاکمیت شرکتی به عنوان یک کل و به ویژه بر روی عملکرد هیئت مدیره می باشد. لذا مطالعه این موضوع به توسعه چارچوبی برای راهنمایی تخصیص دهندگان اعضای هیئت مدیره شرکتها مطابق با روشهای مناسب و اصولی در راستای تشکیل، انتخاب و هدایت کردن هیئت مدیره، برای داشتن حاکمیت و عملکرد شرکتی بهتر می باشد.